

**Kolářová, I. (2002-2003) *Některé termíny valenční syntaxe v učebnicích českého jazyka pro základní školy. Český jazyk a literatura. 53 (2), s. 75-78.***

- Kolářová dělala výzkum v řadách učitelů: řada z nich vyjadřovala v oblasti valenční syntaxe spíše obavy z přetěžováním žáků
- v současné době má valenční syntax charakter spíše rozšiřující, může probíhat podle zájmů žáků
- oslovení učitelé se většinou shodují, že termíny valenční syntaxe (valence, ZVS, ZVČ...) jsou pro žáky ZŠ příliš náročné a že zpracování této syntaktické tematiky v učebnicích ČJ není jednotné (ZVS/základ věty/gramatické jádro věty)
- někteří učitelé přiznávají, že se sami s valenční syntaxí během svého studia buď vůbec nesetkali, nebo velmi okrajově
- všeobecně se učitelé shodují, že pokud by valenční syntax měla být probírána, tak až po syntaxi analytické
- některé učebnice cvičení z valenční syntaxe obsahují, aniž by byly vysvětleny příslušné termíny – žáci se v nich přesvědčují, že některá slovesa nevyžadují doplnění, jiná vyžadují pouze podmět, popř. další doplnění – s těmito cvičeními mají učitelé kladné zkušenosti, podle většiny dotazovaných učitelů by probírání valenční syntaxe mohlo zůstat na úrovni těchto cvičení - Český jazyk pro 7. ročník ZŠ (Styblík, Čechová, Houser, Hošnová. SPN)

**Šmejkalová, M. *Možnosti valenční syntaxe v jazykové výchově na střední škole.***

- přínos valenční syntaxe: třídí cit pro význam lexikálních jednotek
- zkušenosti s výukou na SŠ: studenty baví identifikovat a tvořit ZVS, diskutovat nad obligatorností/potenciálností/fakultativností větných členů
- RVP pro gymnázia zařadil valenční syntax do vzdělávacího obsahu: „základy valenční a textové syntaxe“
- věty Chlapec lomcoval klikou, Kateřina se ocitla v lese
  - pokud k větám přistupujeme z hlediska významového, základní stavební dvojice Chlapec lomcoval a Kateřina se ocitla nemají smysl. Výrazy klikou a v lese nelze od těchto dvojic slov odtrhnout, protože jedině tvrzení Chlapec lomcoval klikou, Kateřina se ocitla v lese jsou významově v pořádku. Vidíme, že nemůžeme

vynechat žádný člen. Vynecháme-li přísudek, věty se zhroutí. Přistupujeme tedy k větám tak, že hledáme jejich nejmenší část, která má smysl.

- Určování valenčního potenciálu: kdo a čím lomcoval – 2 výrazy. Pokud bychom je vynechali, věta ztrácí smysl.
- Obligatorní/potenciální/fakultativní

- možná cvičení: tzv. stavění pyramidy od špičky, přičemž na vrcholu se nalézá sloveso v určitém tvaru (verbum finitum). Podle typu valence slovesa se zamýšlíme nad tím, které z pater pyramidy je z významového hlediska dysfunkční a kdy je jedná o základ věty

### **opravil**

automechanik opravil

automechanik opravil auto

zkušený automechanik opravil auto

zkušený automechanik opravil rozbité auto

- můžeme také zkoumat, jak se mění struktura věty v závislosti na měnícím se lexikálním významu homonymních sloves např. tím, že zadáme hotové věty

- Dušan chodí s Jarmilou několik let.
- Evička ještě nechodí.
- Milada chodí na techniku.

- v první větě je sloveso chodit ve významu mít známost. Sloveso v tomto významu vyžaduje dvě významově nutná doplnění: někdo-chodí-s někým

- druhá věta prezentuje sloveso ve významu „být schopen pohybu po vlastních nohou. Sloveso v tomto významu vyžaduje jedno nutné doplnění: někdo-nechodí

- třetí věta nabízí sloveso s významem „studovat“ a vyžaduje dvě významově nutná doplnění: někdo-chodí-někam

- dostatek vhodných cvičení v Českém jazyce pro 3. ročník gymnázií. Kostečka, 2002, Fraus